

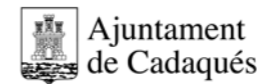
CADAQUÉS
DESAPAREGUT

Erika Serna i Pep Vila

CADAQUÉS

DESAPAREGUT

CADAQUÉS DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer del 2020

Segona edició: febrer del 2024

© dels textos: Erika Serna Coba

© dels textos: Pep Vila Medinyà

© del pròleg: Adrià López Sala

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial Les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original, disseny i fotocomposició:

Editorial Efadós

Amb la col·laboració:

Ajuntament de Cadaqués

Diputació de Girona

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de portada:

Antoni Bartomeus Casanovas / AFCEC

Fotografia de la portadella:

Autor desconegut / Col·lecció Mariona Giró

Acrònims:

ACAE (Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà)

AFCEC (Arxiu fotogràfic del Centre

Excursionista de Catalunya)

ANC (Arxiu Nacional de Catalunya)

COAC (Col·legi d'Arquitectes de Catalunya)

CRDI (Centre de Recerca i Difusió de la Imatge)

ICGC (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

ISBN 978-84-17432-50-8

DL B-4047-2024

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Mirar Cadaqués amb ulls de col·leccionista

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Cadaqués, retrospectiva d'un paradís perdut

Pàg. 12

CAPÍTOL 1

La façana litoral. El terme marítim

Pàg. 110

CAPÍTOL 2

Els interiors de la població

Pàg. 144

CAPÍTOL 3

Portlligat i les seves cales. Cap de Creus

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

MIRAR CADAQUÉS AMB ULLS DE COL·LECCIONISTA

Adrià López Sala, psicòleg clínic d'infants i adolescents

Si col·leccionar fos una professió, jo seria col·leccionista. En realitat soc psicòleg clínic i sempre m'he dedicat als infants i adolescents. Puc recordar sense dificultat algunes de les primeres col·leccions que de ben menut vaig començar i, tot s'ha de dir, rarament acabar: cromos de xocolata, fototípies de les capses de llumins, embolcalls de sucre, còmics diversos, minerals, sotagots, etc. Entrada l'adolescència, van anar canviant els interessos i moltes d'elles van ser arraconades i fins i tot malvenudes (el meu germà gran i jo ens vam vendre una col·lecció de 400 còmics per cent pessetes). De les altres, per sort, en-

cara avui dia em sorprèn que en conservi alguns exemplars i els pugui mostrar amb orgull.

De més gran, i ja amb alguns recursos econòmics, em vaig anar decantant per altres dèries que encara conservo i mantinc als meus 69 anys, bàsicament centrades en la música, la literatura, el cinema, els jocs i joguines antics, i sobretot, d'una manera força constant, en tot el que representa cercar, descobrir i compilar documentació gràfica i literària sobre el meu estimat Cadaqués.

Encara que vaig néixer a Barcelona l'abril del 1950, ben aviat, al mes de juliol, els meus sentits ja pogueren prendre els primers contactes amb aquest privilegiat racó de l'Empordà. Els meus vincles familiars amb Cadaqués venen de lluny. No va ser, però, fins a finals del

1969 que per primera vegada vaig adquirir algunes postals antigues de Cadaqués al Mercat de Sant Antoni de Barcelona. Fa, doncs, cinquanta anys que no he parat d'ampliar el meu arxiu.

El títol del llibre que teniu a les mans ens parla del Cadaqués desaparegut, però, si observem el conjunt de les imatges, ens adonarem que també podríem parlar, per sort, del Cadaqués conservat. Certament han desaparegut o s'han modificat moltes construccions, les vinyes i els olivars, algunes platges, les primitives ribes, construccions de pedra seca, les barques de fusta, els ponts sobre la riera, les dones amb el doll..., i també moltes sensacions, com determinades olors relacionades amb el dia a dia del poble, alguns «taf-taf» dels motors de les barques o els carros circulant pels carrers. També és veritat, però, que Cadaqués ha mantingut una identitat única, i esperem que aquesta no desaparegui mai.

ANTONI BARTOMEUS CASANOVA / AFCEC

INTRODUCCIÓ

Cadaqués, retrospectiva d'un paradís perdut

El recull d'imatges, divers i variat, que oferim sobre Cadaqués i els seus entorns (fars, cales, carenes, esculls, Cap de Creus, etc.), un dels racons més fotografiats i pintats de Catalunya, naturalesa viva, amb l'edició de centenars de postals sobre el lloc, permet conèixer de primera mà els canvis que ha sofert aquest poble assentat en una gran badia natural, tocant a mar i vigilat per dues muntanyes: Pení i Muntanya Negra. En altres èpoques, l'única sortida que hi havia era el mar; després vingueren les carreteres estretes i amb giragonses. Per això, durant molts

anys, al poble hi hagué un sentiment de pertinença netament insular. La vila és assentada sobre cinc turons, travessats per rieres que aboquen l'aigua al mar i que han condicionat el seu creixement natural. El més important fou potser el de l'església, la pinya del nucli antic.

Precisament és aquesta riquesa d'imatges conservades des de la fi del segle XIX la que ens fa adonar de la transformació del nucli històric del poble, de la seva expansió, a voltes adotzenada, molt més enllà de la badia, una creació del Pení, dels intramurs de l'antiga muralla i dels portals que la tancaven de múltiples invasions per guerres i atacs de corsaris. La badia de Cadaqués ha estat considerada un dels millors ports del litoral català. El

L. ROISIN (ED.) / Col·lecció ADRIÀ L. SALA

BALLADA DE SARDANES AL PASSEIG

A la pàgina anterior, grups de gent endiumenjada, nens, joves i vells, desgranen sardanes al Passeig, vora mar, en terra de músics, als anys vint del segle passat. En altres temps viure la quotidianitat al poble era una tasca feixuga. Calia buscar-hi alternatives amb la dansa més bella.

NOIES AMB DOLLS

En aquesta pàgina, noies amb dolls damunt del cap pels volts del 1930. Els duïen a sobre d'un coixinet i servien per anar a buscar aigua a la font, un bé preuat i escàs. També n'hi havia per a l'oli. Si anava buit, es podia dur ajagut. Aquests dolls venien de Figueres, ja que al poble no hi havia cap bòbila de terrissa.

L. ROISIN (ED.) / Col·lecció EDITORIAL EFADÓS

1857, Cadaqués tenia 2.530 habitants. L'any 1883 va arribar la fil·loxera i la riquesa que hi havia al poble va afluir. Els habitants van passar a 1.500; d'aquí la immigració. Una bona part de les grans cases de la façana del litoral provenen de capitals americans retornats. Aquest espai únic, ple de naturalesa, enquadrada en un marc geològic pissarrós, fotografiat per centenars d'amateurs, professionals i turistes, amb coloracions diverses, conservat per institucions i particulars, permet veure com el poble va anar canviant a partir dels anys seixanta del segle xx, abans que el turisme ho envaís tot. Fins al temps de la Guerra Civil (1936-39), el poble, prou aïllat, vivia de l'intens tràfic marítim, de la pesca, del vi, de l'oli, de petites exportacions de béns naturals i de conserves. És per aquest moviment que hi hagué duana. El canvi de vida i d'activitats va afectar també la idiosincràsia dels seus habitants, endogàmics, gelosos de la seva particular psicologia. Van desaparèixer terrasses, feixes, horts,

edificis històrics, botigues, trulls i cases de pescadors de calç encrostonada, s'edificà arreu més de l'aconsejable, les ribes i els passeigs foren remodelats, s'hi aixecaren hotels i urbanitzacions residencials, edificis d'apartaments de gust dubtós, etc. El progrés, a voltes mal entès, si es pot expressar així, va arrossegar també una bona part de l'espai vital en què vivien homes i dones, i els particularismes idiomàtics. Aquests canvis en el marc físic tenen també uns protagonistes, els cadaquesencs i cadaquesenques, que arreu del món mai no han deixat de portar el seu poble al cor. Per això s'ha procurat que moltes d'aquestes imatges fossin animades, que mostressin aspectes de la vida quotidiana, carrers amb veïns, costums, mercats, espectacles, celebracions, estiuejants, etc. A més de la llum, el vent, el blanc enlluernador de moltes cases, les oliveres que eternament sempre hi seran, el llegat fotogràfic, divers i variat, que avui oferim als lectors permetrà entendre millor com és i què ha estat Cadaqués.

CAPÍTOL 1

La façana litoral. El terme marítim

Algú va dir que la badia de Cadaqués es mostra amb els dos braços oberts com dos tentacles curvilinis. Si hom se situa a la platja on desemboca sa Riera, es pot adreçar en direcció sud i cap a l'oest fins a arribar al far de Calanans. Abans haurà de passar, però, per la platja des Portal, per davant del Casino L'Amistat, la riba d'en Llorens, la punta des Baluard, la riba Nemesi Llorens, Portdoguer, la riba d'en Pichot, Ull d'en Pampà, es Llaner i es Llaner Petit fins al paratge des Sortell, una petita illa on viu la nissaga Pichot.

Si des de sa Riera es va ara en direcció contrària, es veurà l'altra part de la platja, els bars arran de mar, el Passeig, les grans cases modernistes, can Melitó, la platja des Portitxó, on comença l'altra riba des Poal, on hi hagué la duana, la platja des Pianc amb el norai de sa Costa fins a arribar al moll d'en Colom, la platja de ses Oliveres i la platja del Ros. Paral·lel a la costa es pot observar es Forallons i el famós es Cucurucuc, que fa la impressió d'una piràmide egípcia. *A la imatge, les muntanyes que encerclen la cassola de Cadaqués es veuen pelades, amb poca vegetació.*

AUTOR DESCONEGUT / ACAE - Cessió PERE VILANOVA

'VERANEJANTS'

El que ara s'anomenen *turistes* o *estiuajants*, a Cadaqués, als anys seixanta i setanta del segle XX, es coneixien com a *veranejants*. Els arribats de Barcelona formaven «la colònia». En aquesta pàgina, un grup de Mollet de Peralada que visità el poble entre el 1960 el 1970.

AVARAR LA BARCA

A Cadaqués, sense port, una de les feines que calia fer, en previsió dels temporals, era, en tornar del mar, avarar els bots i barques a la sorra. A la pàgina del costat, una colla de pescadors ajuden a treure'n una l'any 1908. De vegades hi havia palers, homes que col·locaven la quilla en travessers amb seu per pujar la barca sense esforç.

AUTOR DESCONEGUT / BIBLIOTECA PAGES DE CLIMENT - LA VEU DE L'EMPORDÀ

123. CADAQUÈS--Puerto

Edición de "La Veu de l'Emporda,

